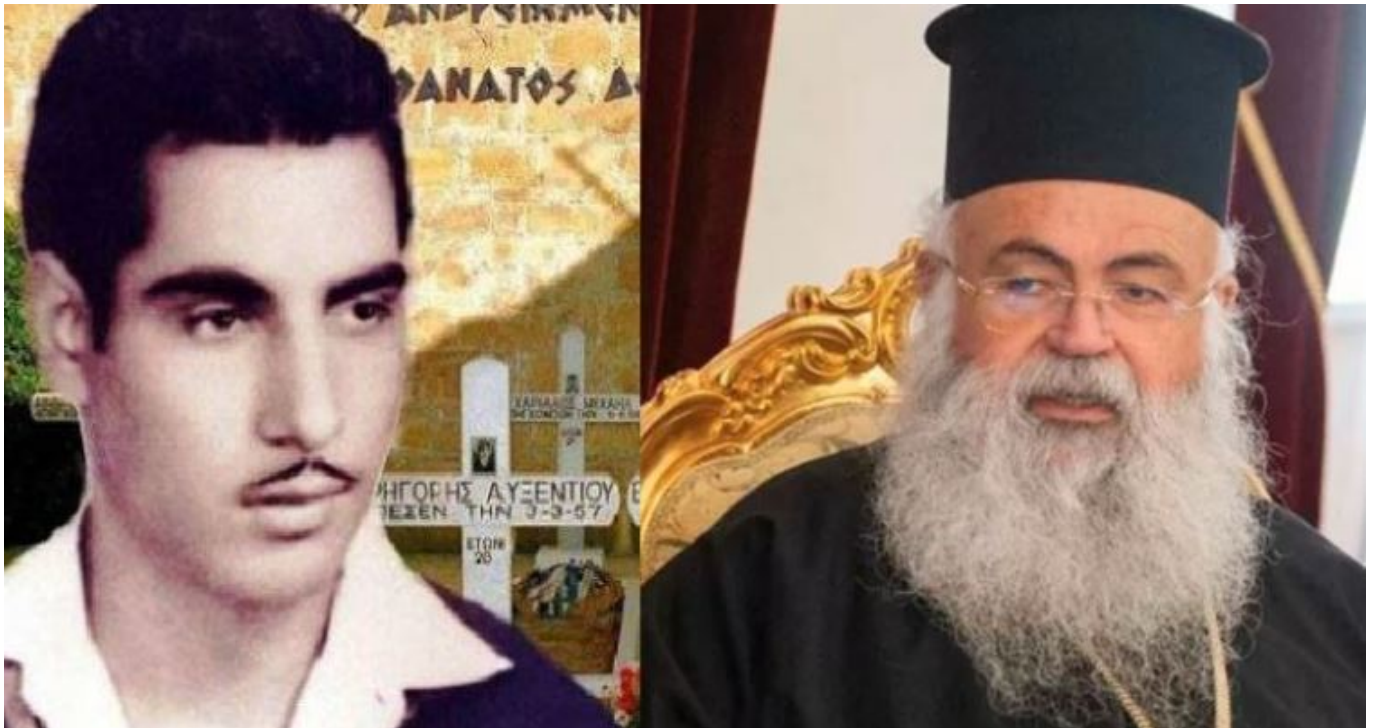

Κύπρου Γεώργιος: Να εγκολπωθούμε την αγωνιστική διάθεση του Ευαγόρα Παλληκαρίδη για να ξεπεράσουμε τις δυσκολίες των καιρών μας

[/ Αφιέρωματα](#)

“Για ήρωες, όπως τον [Ευαγόρα Παλληκαρίδη](#), ο χρόνος που κυλά από την αναχώρησή τους από τον κόσμο τούτο, δεν είναι «πανδαμάτωρ» και δεν ενεργεί καταλυτικά. Γιατί τα στοιχεία που συνθέτουν την προσωπικότητά τους δεν είναι παρμένα από τον χρόνο, αλλά από την αιωνιότητα”. Αυτό τόνισε, μεταξύ άλλων, ο [Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Γεώργιος](#) κατά την ομιλία, την Τετάρτη, 3 Απριλίου, του στην παρουσίαση του βιβλίου για τον Ευαγόρα Παλληκαρίδη του Ζήνωνος Ζαννέτου.

Ο Προκαθήμενος της Εκκλησίας της Κύπρου ξεκαθάρισε ότι Θα πρέπει, δίχως άλλο, να εγκολπωθούμε την αγωνιστική διάθεση που εκείνοι επέδειξαν και την οποία παρουσίασε στον ύψιστό της βαθμό ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης που τιμούμε σήμερα. “Μόνο με τέτοιες προϋποθέσεις θα ξεπεράσουμε την κρίση και τις δυσκολίες των καιρών και θα πορευθούμε ως Ελληνισμός στον δρόμο των εθνικών πεπρωμένων μας. Μόνο έτσι θα παραμείνουμε ως Έλληνες στη γη τούτη των προγόνων μας”.

Άξιο θαυμασμού το απaráμιλλο θάρρος

“Η φλόγα, που οιστρηλατούσε την ανήσυχη ψυχή του, βρήκε διπλή διέξοδο: Θεωρητική και πρακτική. Θεωρητική στα γραφόμενά του: εξύμνησε την ελευθερία και την Ελλάδα με «λόγον μουσική κεκραμένον», κατά τον Πλάτωνα· πρακτική, στη μίμηση των παλιών αρματωλών και κλεφτών. Η πράξη του εκείνη, να εγκαταλείψει τα μαθητικά θρανία και να ζωστεί τα άρματα, για αποτίναξη του αγγλικού ζυγού, ενήργησε ως ύμνος για γρηγορούντες και βροντή για καθεύδοντες, θέτοντας τον καθένα απέναντι των ευθυνών του”, σημειώνει.

“Είναι άξιο ιδιαίτερου θαυμασμού το απaráμιλλο θάρρος που επέδειξε κατά τη διάρκεια της δίκης του, μιας δίκης-παρωδίας, με προειλημμένη απόφαση. Αρνήθηκε κάθε νομική αρωγή. Παραδέχτηκε την κατηγορία για τη μεταφορά πυροβόλου όπλου- έστω κι αν αυτό δεν ήταν έτοιμο για χρήση- κυρίως από εθνική περιφρόνηση προς τους Άγγλους, αλλά και λόγω της ευθύτητας που τον διέκρινε. Εξ αιτίας αυτής της ευθύτητάς του, εξάλλου, δεν πέταξε το όπλο όταν βρέθηκε απέναντι στο αγγλικό στρατιωτικό απόσπασμα, ούτε και το’ βαλε στα πόδια”, τόνισε.

Αφέλεια ότι η Τουρκία θα σεβαστεί τα δικαιώματα του γηγενούς πληθυσμού

Κατά την ομιλία του ο Μακαριώτατος είπε ότι η Κύπρος, στη μακραίωνη ιστορία της, βρέθηκε πολύ συχνά στο στόχαστρο κατακτητών, που προέρχονταν άλλοτε από την Ανατολή και άλλοτε από τη Δύση. “Δοκιμάστηκε από αλλεπάλληλες εισβολές και πολυκύμαντες κατοχές, πληγώθηκε με τρομερές λεηλασίες, αλλά άντεξε”, υπογράμμισε.

“Αυτό που ξεκάθαρα επιδιώκει αυτή τη στιγμή η Τουρκία είναι η αναγνώριση και νομιμοποίηση της διχοτόμησης που έχει πετύχει επί του εδάφους από τη μια, και η συγκυριαρχία σ’ολόκληρη την Κύπρο από την άλλη, με μόνιμο τελικό στόχο την κατάληψη και τουρκοποίηση ολόκληρης της Κύπρου. Θα ήταν εσχάτη αφέλεια να πιστεύουμε ότι η Τουρκία θα σεβαστεί, χωρίς να εξαναγκαστεί προς τούτο, τα δικαιώματα του γηγενούς πληθυσμού της νήσου και θα παύσει να προωθεί μέτρα

που παγιώνουν τον στρατηγικό έλεγχο της πάνω σ'ολόκληρη την Κύπρο. Για να είμαστε πειστικοί, σε φίλους και εχθρούς, θα πρέπει να καταστήσουμε, ως Ελληνισμός, σαφές ότι η λύση που θα αποδεκτούμε δεν θα πρέπει να αφίσταται των δικαιωμάτων που απολαμβάνουν όλοι οι άλλοι Ευρωπαίοι, ούτε και να θέτει σε κίνδυνο το μέλλον του Ελληνισμού στην Κύπρο. Αυτό συνεπάγεται, ασφαλώς, την αποχώρηση όλων των εποίκων και όλων των τουρκικών στρατευμάτων από τον τόπο μας", ανέφερε.

Δείτε επίσης: Ο εξαδέλφος του Ευαγόρα Παλληκαρίδη στην «Επικαιρότητα» με τη Μαρία Γιαχνάκη για τη θυσία και την παρακαταθήκη του ήρωα

Ολόκληρη η ομιλία του Αρχιεπισκόπου Κύπρου:

Όσες φορές προσπάθησα να αρθρώσω λόγο για τον Ευαγόρα Παλληκαρίδη, έζησα ένα δέος, συνάντησα έναν ανασχετισμό. Συναισθάνθηκα την αδυναμία μου μπροστά στην υπέροχη, την ανεπανάληπτη μορφή του.

Ο Ελληνισμός στο πρόσωπό του και ιδιαίτερα μέσα από τη συγκλονιστική θυσία του, που έχει ως αναπόσπαστη συντεταγμένη την εφηβική ηλικία του, συνειδητοποίησε τη διαχρονική του ταυτότητα και την οικουμενική του αποστολή, να δίνει μαθήματα τιμής και αξιοπρέπειας σε όλους, να ιεραρχεί τις αξίες της πατρίδας και της ελευθερίας και να τις θέτει πάνω από την αξία της επιβίωσης.

Στη ζωή και τη δράση του ο Ελληνισμός ανεγνώρισε τον Μακρυγιάννη και τον Κολοκοτρώνη. Στο ηρωϊκό του πνεύμα ανέπλασε τον Ονήσιλλο της Σαλαμίνας και τον Λεωνίδα των Θερμοπυλών. Στη βίωση της εθνικής ιδέας και στους εθνικούς οραματισμούς ιχνηλάτησε τον Ρήγα Φεραίο.

Είναι γι' αυτό τον λόγο που συγχαίρω ιδιαίτερα όλους τους συντελεστές της σημερινής εκδήλωσης· την ΣΕΚ, τους συγγενείς του ήρωα που με την παρουσία τους τιμούν εμάς κι όχι τον ήρωα, που δεν έχει ανάγκη τέτοιας τιμής, αλλά κυρίως τον κ. Ζήνωνα Ζανέττο, τον συγγραφέα του βιβλίου «Ευαγόρας Παλληκαρίδης, Αφροδίτης και Μιλτιάδη» που παρουσιάζουμε απόψε, και τις εκδόσεις «Γερμανός» για την καλαισθησία που επέδειξαν στην έκδοση του βιβλίου, ενός βιβλίου που αριθμεί 295 σελίδες.

Για ήρωες, όπως τον Ευαγόρα Παλληκαρίδη, ο χρόνος που κυλά από την αναχώρησή τους από τον κόσμο τούτο, δεν είναι «πανδαμάτωρ» και δεν ενεργεί καταλυτικά. Γιατί τα στοιχεία που συνθέτουν την προσωπικότητά τους δεν είναι παρμένα από τον χρόνο, αλλά από την αιωνιότητα. Γι' αυτό και όσο ξεμακραίνουν, τόσο η μορφή τους φεγγοβολεί. Και όσο ο χρόνος του αποχωρισμού αυξάνει, τόσο - κατά μίαν παράξενη διαλεκτική- το άνοιγμα της απουσίας κλείνει.

Εξήντα επτά ολόκληρα χρόνια πέρασαν από την ηρωική θυσία του Ευαγόρα Παλληκαρίδη. Μέσα σ' αυτό το διάστημα έγιναν βαθύτατες αλλαγές στη ζωή ολόκληρης της ανθρωπότητας. Αξίες έχασαν τη λάμψη τους, διάσημα ονόματα καταποντίστηκαν στο πέλαγος της λήθης. Θεσμοί ξεριζώθηκαν και ιδανικά ξεθώριασαν. Ο ρυθμός λειτουργίας των κοινωνιών μεταβλήθηκε, ο ίδιος ο άνθρωπος και η συμπεριφορά του άλλαξαν. Δεν άλλαξε όμως ούτε και λιγότεψε ο σεβασμός και ο θαυμασμός της Κυπριακής, καθώς και όλης της Ελληνικής κοινωνίας στα πρόσωπα και στην ανυπέρβλητη θυσία του Ευαγόρα Παλληκαρίδη.

Ο νεαρός ήρωας από την Τσάδα αποτελεί ένα σπάνιο φαινόμενο πνευματικής ωρίμανσης, που συνδύαζε τον ποιητικό λυρισμό-θαυμαστή επαλήθευση του όνοματός του, του ευ-αγορεύειν- με ακατάβλητο και ασυμβίβαστο αγωνιστικό πνεύμα, οξεία αίσθηση αξιοπρέπειας, υπεράνθρωπη αντοχή στους πόνους των βασανιστηρίων και ακλόνητη πίστη στο δίκαιο του εθνικού αγώνα, στον οποίο είχε στρατευθεί ολόψυχα.

Και πράγματι! Ποιος κάλαμος θα μπορούσε επάξια να εγκωμιάσει και ποια γλώσσα θα μπορούσε αντάξια να αναφερθεί σ' έναν έφηβο, ο οποίος στα 15 του χρόνια αφηγά την πάνοπλη αγγλική αστυνομία, κατεβάζει από το στάδιο της Πάφου την Αγγλική σημαία και πετυχαίνει ματαίωση των εορτασμών για τη στέψη της βασίλισσας, πράγμα που έγινε μόνο στην Πάφο, από όλες τις πόλεις της τότε Βρεττανικής αυτοκρατορίας; Ή ποιος ύμνος θα εξαρκούσε προς ύμνον των κατορθωμάτων και της αυτοθυσίας ενός 17χρονου μαθητή που ανταλλάσει την άνεση και την ευκολία της μαθητικής ζωής με τη τραχύτητα του ανταρτοπολέμου, το ελπιδοφόρο μέλλον με τον υπέρ πίστεως και πατρίδος θάνατο στην αγχόνη; Όταν, στην ηλικία του, οι σημερινοί νέοι ψάχνουν ακόμα τον δρόμο τους και παλινδρομούν ανάμεσα στην ξεγνοιασιά και τις απολαύσεις, αυτός ανέβαινε στα σκαλοπάτια της αγχόνης για να βρει τη λευτεριά.

Αποδείχτηκε, όντως, ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης κορυφαία μορφή του απελευθερωτικού μας αγώνα, πρότυπο ελληνικής αρετής. Γι' αυτό και είναι άξιος, κατά την εκκλησιαστική μας γλώσσα, «εν πάσι καιροίς υμνεῖσθαι».

Όταν διακήρυττε ότι θα'παιρνε το μονοπάτι που πάει στη λευτεριά, ήξερε χωρίς καμιάν αμφιβολία, ότι η λευτεριά κερδίζεται μόνο με αίμα και πως είναι πάντα

«απ'τα κόκκαλα βγαλμένη». Γι'αυτό γράφει, αποχαιρετώντας τους συμμαθητές του, ότι “μπορεί και να μην τον ξαναδούν παρά μόνο νεκρό”. Μα δεν δείλιασε. Και είναι αυτή η συνειδητή αντιμετώπιση του θανάτου, στα χρόνια της εφηβείας και των ονείρων, που τον κατέστησαν όχι μόνο πανελλήνιο αλλά παγκόσμιο σημείο αναφοράς. Γι'αυτό και “δεν κάνει να τον κλαίμε...”

Δεν ήταν τυχαία η πορεία και η καταλυτική παρουσία του τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή στα δρώμενα της Κύπρου. Τριανταπέντε Ελληνικοί αιώνες στην Κύπρο, απέθεσαν στη γενιά του '55 την ευθύνη για την απελευθέρωση του τόπου. Αυτή η συνεχής Ελληνική παρουσία στην Κύπρο, ήταν το ιστορικό υπέδαφος, πλούσιο σε αξίες και ιδανικά, καθοριστικό ενός ορισμένου τρόπου ζωής, πάνω στο οποίο φάνηκε και παρουσίασε τις μοναδικές αρετές του ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης. Όλοι εκείνοι οι πρόγονοι δίδαξαν με την καρτερία και τον ηρωισμό τους, τα συχνά κινήματα προς αποτίναξη του δουλικού ζυγού, πως έσχατο περιεχόμενο και σκοπός της ζωής κάθε Κυπρίου θα'πρεπε να ήταν η εθνική του αποκατάσταση.

Αναφέρει ο Γ. Χατζηκωστής ότι “υπερηφανευόταν για το όνομά του, το οποίο, όπως έγραψε σ' ένα κείμενό του, ήταν το ίδιο με του αρχαίου κύπριου βασιλιά της Σαλαμίνας, της μεγαλύτερης φυσιογνωμίας του τόπου μας στους τριανταπέντε αιώνες του Ελληνικού βίου μας.

Είναι κάτω απ' αυτές τις προϋποθέσεις, που ο Παλληκαρίδης ανδρώθηκε με το όραμα της ελευθερίας και της ελληνικής πατρίδας. Στο ύφος των ποιημάτων του, καθώς και στο ήθος της προσωπικότητάς του, διαβάζει κανείς τους πόθους του Ελληνικού Κυπριακού λαού και το πάθος του για ελευθερία και ένωση με την μητέρα Ελλάδα. Σε μερικούς στίχους του, όταν θα επέστρεφε πίσω στην Κύπρο από την καθιερωμένη επίσκεψη των τελειοφοίτων μαθητών του Γυμνασίου στην Ελλάδα, μας άφησε μια συγκλονιστική επίκληση, καταστάλαγμα των πόθων των τριανταπέντε Ελληνικών Κυπριακών αιώνων: “Στην Κύπρο σαν θα πάμε, στ' ωραίο μας νησί, σε θέλουμε να φτάσεις, Ελλάδα μας κι εσύ”.

Η φλόγα, που οιστρηλατούσε την ανήσυχη ψυχή του, βρήκε διπλή διέξοδο: Θεωρητική και πρακτική. Θεωρητική στα γραφόμενά του: εξύμνησε την ελευθερία και την Ελλάδα με «λόγον μουσική κεκραμένον», κατά τον Πλάτωνα· πρακτική, στη μίμηση των παλιών αρματωλών και κλεφτών. Η πράξη του εκείνη, να εγκαταλείψει τα μαθητικά θρανία και να ζωστεί τα άρματα, για αποτίναξη του αγγλικού ζυγού, ενήργησε ως ύμνος για γρηγορούντες και βροντή για καθεύδοντες, θέτοντας τον καθένα απέναντι των ευθυνών του. Είναι χαρακτηριστικό πως στο γράμμα που άφησε στους συμμαθητές του, φεύγοντας για το βουνό, στις 5 του Δεκέμβρη του 1956, χωρίς να επιβάλλει την επιλογή του σε κανένα, τους προτείνει ξεκάθαρα να τον μιμηθούν. Κι όποιος θελήσει για να βρει ένα “χαμένο αδελφό” ένα παλιό του φίλο,

” ας πάρει μίαν ανηφοριά,

ας πάρει μονοπάτια

να βρει τα σκαλοπάτια

που παν στη Λευτεριά.”

Ανέδειξε, έτσι, τον εαυτό του φορέα της Ελληνικής αρετής, που επιτάσσει προάσπιση, ή ανάκτηση της ελευθερίας με κάθε θυσία· και όταν ακόμα η συμβατική λογική λέει πως η αντιπαράθεση προς τον κατακτητή, ή η αντίσταση προς επίδοξους κατακτητές είναι άπελπις.

Στην Κυπριακή ιστορία παραμένει παντοτινό παράδειγμα ηρωϊσμού ο Ονήσιλλος, που τ’άβαλε πεζός με τα έφιππα στίφη των Περσών. Και ο Παλληκαρίδης, κατά παρόμοιο τρόπο, παρόλο που είχε συναίσθηση και της αριθμητικής και της πολεμικής μειονεξίας μας απέναντι στον Άγγλο κατακτητή, ήταν αποφασισμένος για κάθε θυσία. Η λογική και οι αριθμοί είναι, πολλές φορές, βεβαίωσις θανάτου. Εκείνος, όμως, ήξερε το μυστικό της ζωής· τον αγώνα. Ήξερε ότι χωρίς πίστη σε σκοπό, τα όπλα και τα πυρομαχικά είναι τα πιο άχρηστα σιδερικά. Και αποδείχτηκε, πράγματι, στον απελευθερωτικό μας αγώνα, ότι το ψυχικό σθένος καταβάλλει τον αριθμό.

Είναι άξιο ιδιαίτερου θαυμασμού το απaráμιλλο θάρρος που επέδειξε κατά τη διάρκεια της δίκης του, μιας δίκης-παρωδίας, με προειλημμένη απόφαση. Αρνήθηκε κάθε νομική αρωγή. Παραδέχτηκε την κατηγορία για τη μεταφορά πυροβόλου όπλου- έστω κι αν αυτό δεν ήταν έτοιμο για χρήση- κυρίως από εθνική περιφρόνηση προς τους Άγγλους, αλλά και λόγω της ευθύτητας που τον διέκρινε. Εξ αιτίας αυτής της ευθύτητάς του, εξάλλου, δεν πέταξε το όπλο όταν βρέθηκε απέναντι στο αγγλικό στρατιωτικό απόσπασμα, ούτε και το 'βαλε στα πόδια.

Λέγεται πως όποιος μπει σ' ένα διάλογο με κάποιον άλλο, δημιουργεί μ' αυτόν σχέση συγκοινωνούντων δοχείων. Αναγκαστικά καταδέχεται να κατεβεί στο επίπεδο του άλλου. Πώς μπορούσε ο ιδεολόγος έφηβος, που απέκτησε "άνθει νεότητος πρεσβυτέρων σύνεσιν"- να εξισωθεί έστω και μ' αυτόν τον τρόπο με τους Άγγλους, που παρά τους επαίνους για το Ελληνικό θαύμα της Πίνδου και την ηρωική αντίσταση της Κρήτης, λίγα χρόνια πριν, αρνούσανταν ανερευθρίαστα ακόμα και την εγκατάσταση της εν εξορία Ελληνικής Κυβέρνησης στην Κύπρο, για να μην αναπτρωθούν οι πόθοι των Κυπρίων για την Ένωση με την Ελλάδα; Απάντηση σ' αυτούς, από τον ήρωα, ήταν η περιφρόνηση. Η απάντησή του, όταν ρωτήθηκε αν είχε ο,τιδήποτε να πει για να μην του επιβληθεί η ποινή του θανάτου ήταν, ένας παιάνας Ελληνικής λεβεντιάς: "Ξέρω ότι θα με κρεμάσετε. Ό,τι έκαμα το έκαμα ως Έλλην Κύπριος ο οποίος ζητεί την ελευθερία του". Εφάρμοσε στην πράξη την προγονική ρήση πως "τον ευγενή χρη ή καλώς ζην ή καλώς τεθνηκέναι".

Με το νεανικό αίμα του, ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης έγραψε, έτσι, κατηγορία αδυσώπητη κατά των ισχυρών της γης: την κατηγορία ότι στον 20ό αιώνα εξακολουθούσαν να αρνούνται στους άλλους το δικαίωμα που κήρυτταν ως ιερό και απαραβίαστο για τους εαυτούς τους. Και ότι έπρεπε να χύνεται, ακόμα, αίμα για να δίδεται το φυσικότερο δικαίωμα του ανθρώπου, το δικαίωμα της ελευθερίας. Η μνήμη του, και μόνο γι' αυτό, θα είναι πάντα «μετ' εγκωμίων». Γιατί με τη θυσία του μάς διέγραψε πορεία ζωής και με τη δράση του περιέγραψε την αξιοπρέπεια που πρέπει να επιδεικνύουμε ως Έλληνες και ως Χριστιανοί. Κι από την αγχόνη του πρόβαλαν ροδίζουσες ακτίνες μακρινής αυγής ελευθερίας.

Ο συγγραφέας αναφέροντας τις πηγές του αναγνωρίζει πως μετά από όσα γράφτηκαν για τον Παλληκαρίδη και ιδιαίτερα μετά το βιβλίο της αδελφής του ήρωα Γεωργίας «Ο αδελφός μου Ευαγόρας - ΑΝΑΦΟΡΑ», και το «Πεθαίνοντας για την Ελευθερία, Ευαγόρας Παλληκαρίδης», των εκδόσεων Χρ. Ανδρέου, δεν θα' χε κάτι άλλο να πει. Επιλέγει, γι' αυτό, έναν άλλο τρόπο να μας παρουσιάσει τον ήρωα. Λέει χαρακτηριστικά: «...Αποδελτιώνοντας βιωματικές μαρτυρίες μέσα από αξιόλογα πονήματα που κατέγραφαν τα βιώματα αυτά, ν' αφίσω τον αναγνώστη να αναχθεί συνειδησιακά και πνευματικά, με αφορμή τις αποσπασματικές αυτές ιστορήσεις, στο όλον Ήθος του Ήρωα» (σελ. 23).

Το βιβλίο που είναι αφιερωμένο στους γονείς του ήρωα Αφροδίτη και Μιλτιάδη, καθώς και στους «Τροφείς και παιδαγωγούς του Ήθους του Ήρωα», ξεκινά, σαν συνέχεια της αφιέρωσης, με δύο ποιήματα «Μοιρολόι της Μάνας» και «Ύμνος και Θρήνος του Πατέρα».

Ακολουθώντας χρονολογικά τη ζωή του Ευαγόρα Παλληκαρίδη, το βιβλίο αναφέρεται στην «1η Περίοδο Βιοτής» που ξεκινά από τις 5.2.1938, μέρα της γέννησής του, μέχρι το 1950, στην Τσάδα της Πάφου. Μέσα από τις περιγραφές, όπως είπαμε άλλων, παρουσιάζεται η παιδική ζωή του. Στην περίοδο αυτή περιγράφεται ο μεγάλος σεισμός που έγινε στις 10 Σεπτεμβρίου 1953 στην Πάφο, το σκότωμα ενός φιδιού από τον μικρό Ευαγόρα, συμβολικό ίσως της πάλης του με τον δράκοντα της αποικιοκρατίας, κάποια στοιχεία από τις εκθέσεις του στο σχολείο καθώς και περιγραφή τόσων των σωματικών του χαρακτηριστικών, όσων και παιδικών δραστηριοτήτων του.

Η «2η περίοδος Βιοτής» αναφέρεται στα μαθητικά χρόνια στην Πάφο, από το 1950 μέχρι τις 5.12.1955 που έφυγε για το αντάρτικο. Συμμαθητές, δάσκαλοι, η αγαπημένη του, αναφέρονται και στα καθημερινά ανθρώπινα, αλλά και σε κάποια άλλα θέματα που ξεπερνούσαν τη νεανική μαθητική συμπεριφορά και προτύπωναν όσα μελλοντικά θα συνέβαιναν γύρω από το πρόσωπο του ήρωα. Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται αναφορά και στην αγάπη του Ευαγόρα για τα γαρούφαλλα, που τα έκλεβε από τις αυλές και τους κήπους των σπιτιών για να τα χαρίσει στα κορίτσια και ιδιαίτερα στη Λία Χατζηαδάμου με την οποία συνδεόταν μ' ένα αγνό - πλατωνικό αίσθημα. Περιγράφονται και περιπτώσεις κατά τις οποίες γινόταν αντιληπτός στην προσπάθειά του να κόψει λουλούδια και ο έξυπνος τρόπος με τον οποίο ξεπερνούσε τους μπελάδες.

Στο κεφάλαιο αυτό δίνεται με τον ίδιο τρόπο, περιγραφή δηλ. άλλων, το κατέβασμα της αγγλικής σημαίας από το Ιακώβειο Γυμναστήριο του Ελληνικού Γυμνασίου Πάφου από τον Ευαγόρα Παλληκαρίδη και της ματαίωσης των γιορτασμών για τη στέψη της βασίλισσας.

Εδώ περιγράφεται επίσης η μύηση στην ΕΟΚΑ, η αναγραφή συνθημάτων, συμπλοκές με τουρκόπαιδα και άγγλους καθώς και οι συμβουλές του πατέρα του το απόγευμα της 5ης Δεκεμβρίου 1955 όταν έφευγε πια για το βουνό.

Το επόμενο κεφάλαιο, η «3η περίοδος βιοτής» αναφέρεται στο χρονικό διάστημα από 6.12.1955 μέχρι 18.12.1956, ημέρα που συνελήφθη και περιγράφει τη ζωή του ως αντάρτη στα δάση και τα βουνά, τα κρησφύγετα και τα σπήλαια της Πάφου. Είχα την ευκαιρία να γνωρίσω προσωπικά τους πλείστους από τους συναγωνιστές του Παλληκαρίδη, που εκθέτουν τις εμπειρίες τους από τη συναναστροφή τους με τον ήρωα, στο κεφάλαιο αυτό. Τον Γιώργο Γαβριήλ Στενιώτη, τον μοναχό Αρτέμιο, τον Φιλιππίδη, τον Καλογήρου, τον Πανίκο Μιχαηλίδη, τον Σάββα Κουρσάρο και άλλους. Μου μίλησαν για τη θρησκευτικότητά του, τις «επιδόσεις» του στη μαγειρική, όπου αναμίγνυε κάθε λογής αντίθετα υλικά, τις αθώες τρέλλες που ως έφηβος έκανε. Θυμάμαι και τον Γιαννάκη Δρουσιώτη σε ώρες ειλικρίνειας να μου λέει «αν δεν ήμασταν “πελλοί”, παίζαμε τη ζωή μας κορώνα - γράμματα»; Επισημαίνω από το κεφάλαιο αυτό την πραγματική θλίψη του Ευαγόρα και των άλλων ανταρτών για τον θάνατο άγγλων στρατιωτών σε ενέδρα που τους έστησαν. «Τί μας έφταιξαν οι μάνες αυτών των παιδιών; διερωτάτο ο Παλληκαρίδης. Στο κεφάλαιο αυτό περιγράφεται (με τον ίδιο πάντα τρόπο, τις βιωματικές εμπειρίες - καταθέσεις των άλλων) η σύλληψη του Παλληκαρίδη. Δεν δραπέτευσε, δεν ήθελε να φύγει γιατί το θεωρούσε άνανδρο. Ήταν στοιχείο του χαρακτήρα του.

Το κεφάλαιο «4η περίοδος βιοτής» περιγράφει την περίοδο 18.12.1956 μέχρι 13.3.1957 που ο ήρωας διατέλεσε έγκλειστος σε κρατητήρια της Πάφου και τις κεντρικές φυλακές Λευκωσίας, τη δίκη και την καταδίκη του σε θάνατο.

Χαρακτηριστική η δήλωση του Λέλλου Δημητριάδη, ενός από τους δικηγόρους του: «Ζητούσαμε από τον Παλληκαρίδη να μας δώσει την ευκαιρία να τον υπερασπιστούμε, κι έπρεπε να αρνηθεί την κατηγορία για να μπορέσουμε να αντικρούσουμε τις διάφορες μαρτυρίες. Δυστυχώς δεν άκουσε τις συμβουλές μας». Και καταλήγει ο Δημητριάδης: «Ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης είναι μια μορφή ηρωϊκή και ιστορική που δεν μας επιτρέπεται εκ των υστέρων να κάνουμε κρίσεις. Είχε εμμονή στις ιδέες του, δεν αμφιταλαντευόταν στις αποφάσεις του, είχε ήθος. Δεν υπάρχει η παραμικρή αμφιβολία ότι καταλάβαινε απόλυτα όσα διαδραματιζόνταν, αλλά δεν μας άφηνε περιθώρια να δράσουμε» (σελ. 88).

«Οι ώρες της αγχόνης, η μέρα της 13ης Μαρτίου μέχρι την 11.30 ώρα της νύχτας», είναι το επόμενο κεφάλαιο, που περιγράφει τα μέγιστα. Τη θυσία του ήρωα, τη συνειδητή πορεία προς την αγχόνη, τις προσπάθειες απονομής χάρης, το ενθουσιαστικό κλίμα που επεκράτησε στις φυλακές εκείνες τις ώρες, τα μεσάνυχτα εκείνης της μέρας. «Ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης μετεπήδησε στην αθανασία και το όνομά του καταχωρήθηκε ανεξίτηλα στην πιο λαμπρή σελίδα της μακραίωνης κυπριακής Ιστορίας».

Το βιβλίο προχωρά μ' ένα μεγάλο κεφάλαιο που τιτλοφορείται «Ερμηνεία κειμένων». Ο συγγραφέας παρουσιάζει και σχολιάζει εκδόσεις και σελίδες που αναφέρονται στον ήρωα, τη ζωή και την ποίησή του. Προσπαθεί να διεισδύσει στις ιδέες του. Εκφράζει πολλές φορές τη θλίψη του γιατί δεν δόθηκε η ευκαιρία σ' έναν ταλαντούχο νέο ν' αναδείξει τις ικανότητές του στην ποίηση και δεν έχει αμφιβολία ότι ο Παλληκαρίδης θα αναδεικνυόταν εφάμιλλος του Σολωμού και του Παλαμά.

Ο συγγραφέας αναλύει με ιδιαίτερη λεπτότητα και τα λεγόμενα ερωτικά ποιήματα του Παλληκαρίδη και διαβλέπει τον «Έρωτα Πατρίδος» να είναι πίσω και πιο ισχυρός από τα σκιρτήματα της εφηβείας». «Η διφυής ουσία της ποίησης του Παλληκαρίδη - Πατριδική, ερωτική - οδηγά τον συγγραφέα να θυμηθεί τους «Ελεύθερους Πολιορκημένους» του Σολωμού.

Το ταλέντο του Παλληκαρίδη στην ποίηση φαίνεται, κατά τον Ζήνωνα Ζαννέτο, στη μετρική πολυμορφία των στίχων του. Το μεγαλείο του ποιητή φαίνεται και από το ότι λίγη ώρα πριν τον απαγχονισμό του (και ήξερε ακριβώς την ώρα του τέλους) γράφει το τελευταίο του ποίημα: στις 7.30μ.μ. της 13ης Μαρτίου 1957.

Στο βιβλίο ακολουθεί εκλογή ποιημάτων του ήρωα με τίτλο «Ο Λόγος» και κλείει με χειρόγραφα δείγματά του.

Εξήντα επτά χρόνια από τον ηρωϊκό θάνατο του Παλληκαρίδη και ύστερα από την άκρωσ επικίνδυνη εθνική περιπέτεια που ακολούθησε, οφείλουμε να αντλήσουμε διδάγματα από τη θυσία του για το μέλλον. Η θυσία του, που αναζωπύρωσε, τότε,

τον αγώνα της ΕΟΚΑ, εμπύχωσε και πείσμωνσε τον Κυπριακό Ελληνισμό, και έγινε παγκόσμιο σύμβολο πάλης για ελευθερία, θα πρέπει να αποτελεί και για μας σήμερα πυξίδα ζωής και δείκτη πορείας. Οφείλουμε να εμπνευστούμε από τον ηρωϊσμό του, ιδιαίτερα σήμερα. Σήμερα που κύριο πρόβλημα της Κύπρου, αλλά και ολόκληρου του Ελληνισμού, παραμένει η αποτροπή του Τουρκικού επεκτατισμού, χρειαζόμαστε ανασύνταξη δυνάμεων, αναβάπτιση στο εθνικό παρελθόν, παραδειγματισμό από τη ζωή του έφηβου Ευαγόρα Παλληκαρίδη. «Αναθεωρούντες την έκβαση της αναστροφής» του, θα πρέπει και εμείς «να μιμούμαστε τον τρόπον».

Η Κύπρος, στη μακραίωνη ιστορία της, βρέθηκε πολύ συχνά στο στόχαστρο κατακτητών, που προέρχονταν άλλοτε από την Ανατολή και άλλοτε από τη Δύση. Δοκιμάστηκε από αλλεπάλληλες εισβολές και πολυκύμαντες κατοχές, πληγώθηκε με τρομερές λεηλασίες, αλλά άντεξε. Άντεξε γιατί οι πρόγονοί μας δεν σαγηνεύτηκαν από τις υποσχέσεις των κατακτητών, ούτε και κάμφθηκαν από τις απειλές τους. Έμειναν προσηλωμένοι, παρά τις κακουχίες και τους εξανδραποδισμούς, στις αξίες και στα ιδανικά της πίστης και της πατρίδας μας.

Αυτό που ξεκάθαρα επιδιώκει αυτή τη στιγμή η Τουρκία είναι η αναγνώριση και νομιμοποίηση της διχοτόμησης που έχει πετύχει επί του εδάφους από τη μια, και η συγκυριαρχία σ'ολόκληρη την Κύπρο από την άλλη, με μόνιμο τελικό στόχο την κατάληψη και τουρκοποίηση ολόκληρης της Κύπρου.

Θα ήταν εσχάτη αφέλεια να πιστεύουμε ότι η Τουρκία θα σεβαστεί, χωρίς να εξαναγκαστεί προς τούτο, τα δικαιώματα του γηγενούς πληθυσμού της νήσου και θα παύσει να προωθεί μέτρα που παγιώνουν τον στρατηγικό έλεγχο της πάνω σ'ολόκληρη την Κύπρο.

Για να είμαστε πειστικοί, σε φίλους και εχθρούς, θα πρέπει να καταστήσουμε, ως Ελληνισμός, σαφές ότι η λύση που θα αποδεκτούμε δεν θα πρέπει να αφήνεται των δικαιωμάτων που απολαμβάνουν όλοι οι άλλοι Ευρωπαίοι, ούτε και να θέτει σε κίνδυνο το μέλλον του Ελληνισμού στην Κύπρο. Αυτό συνεπάγεται, ασφαλώς, την αποχώρηση όλων των εποίκων και όλων των τουρκικών στρατευμάτων από τον τόπο μας.

Νομίζω πως απηχώ και τις απόψεις της πλειοψηφίας του Κυπριακού Ελληνισμού αν πω ότι εκείνο που δεν τολμήσαμε το 1983, με την ανακήρυξη του ψευδοκράτους, και το 2004, με το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος, την απόπειση δηλ. όλων των μονομερών υποχωρήσεων και δεσμεύσεών μας, θα πρέπει να το τολμήσουμε τώρα. Και να επανατοποθετήσουμε το πρόβλημά μας στις σωστές του διαστάσεις. Το Κυπριακό είναι πρόβλημα εισβολής και κατοχής. Θα πρέπει η Τουρκία να αναγκαστεί να εγκαταλείψει την Κύπρο για να αποκατασταθούν πλήρως τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Είναι τούτο και ελάχιστος

φόρος τιμής προ τους ήρωές μας. Δεν έδωσαν αυτοί το αίμα τους, και ο Παλληκαρίδης δεν ανέβει στην αγχόνη, για τη Διζωνική Δικοινοτική Ομοσπονδία, λύση που περιλαμβάνει όλες τις διαχρονικές επιδιώξεις των Τούρκων και που οδηγεί, προγραμματισμένα, στην τουρκοποίηση του τόπου μας.

Σήμερα που δοκιμάζεται η αντοχή του έθνους, τώρα που πλήττεται η τιμή και διακυβεύεται η ύπαρξή μας, σήμερα που “επί το μέγα ερείπιον” η Ελληνική Ελευθερία πλανάται για να μελετήσει την αντίδραση και τις διαθέσεις των παιδιών της, είναι ανάγκη να στραφούμε προς τους ήρωές μας, οι οποίοι μέσα στην καταχνιά σαν φάροι τηλαυγείς μας φωτίζουν τον δρόμο και αφυπνίζουν τη συνείδησή μας.

Θα πρέπει, δίχως άλλο, να εγκολπωθούμε την αγωνιστική διάθεση που εκείνοι επέδειξαν και την οποία παρουσίασε στον ύψιστό της βαθμό ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης που τιμούμε σήμερα. Μόνο με τέτοιες προϋποθέσεις θα ξεπεράσουμε την κρίση και τις δυσκολίες των καιρών και θα πορευθούμε ως Ελληνισμός στον δρόμο των εθνικών πεπρωμένων μας. Μόνο έτσι θα παραμείνουμε ως Έλληνες στη γη τούτη των προγόνων μας.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΕΠΙΣΗΣ:

[Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Γεώργιος: Εφάμιλλος του 1821 ο αγώνας της ΕΟΚΑ](#)

[Αρχιεπίσκοπος Γεώργιος: “Να θυμηθούμε τα κατορθώματα των προγόνων μας” - Παγκύπρια τιμή στην Εθνική Επέτειο της 1ης Απριλίου](#)